

Nr 65.

Ankom till riksdagens kansli den 26 maj 1921 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för vissa byggnadsföretag vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet.

(1:a avd.)

Under punkt 6 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till vissa byggnadsföretag vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna å extra stat för år 1922 ett anslag av 700,000 kronor.

Härefter har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 11 februari 1921 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition nr 85 under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att till uppförande å Experimentalfältet för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet av dels en ny institutionsbyggnad för husdjurs- och mejeriavdelningen, dels en ny institutionsbyggnad för kemiska och bakteriologiska avdelningarna och dels en försöksladugård samt för vissa ändringsarbeten i den nuvarande gamla institutionsbyggnaden och i jordbruksavdelningens nuvarande institutionsbyggnad anvisa å extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

Enligt den av departementschefen i statsrådsprotokollet angivna plan för ifrågavarande byggnadsarbeten skulle dessa avse uppförande av en institutionsbyggnad i tre våningar, en institutionsbyggnad i två våningar och en försöksladugård. Därjämte förutsätter förslaget vissa ändringsarbeten i den gamla institutionsbyggnaden och i jordbruksavdelningens nuvarande institutionsbyggnad.

Utskottet.

Kostnaderna hava beräknats på följande sätt:

för institutionsbyggnad i tre våningar för husdjursavdelningen	kronor	730,000: —
» d:o i två våningar för kemiska och bakteriologiska avdelningen	»	640,000: —
» försöksladugård, byggd till omkring $\frac{2}{3}$ av vad ritningen anger	»	60,000: —
» ändringar och reparationer inom gamla institutionsbyggnaden och jordbruksavdelningens nuvarande byggnad	»	50,000: —
» yttre ledningar, planering och vägar m. m.	»	70,000: —
Summa kronor		1,550,000: —.

Byggnadsarbetena äro avsedda att komma till utförande under loppet av tre år. För år 1922 ifrågasättes ett anslag av 700,000 kronor, vadan för de följande två åren skulle erfordras tillhopa 850,000 kronor.

Centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, vilken enligt utskottets uppfattning har en för det praktiska jordbruket utomordentligt viktig uppgift att fylla, har under den jämförelsevis korta tid anstalten varit i verksamhet undergått en storartad utveckling. De resultat, som genom anstaltens förtjänstfulla arbete vunnits till fromma för det svenska lantbruket måste ock på det livligaste erkännas. De erkänt framstående arbetskrafter, varöver anstalten för närvarande förfogar, torde ock utgöra en betryggande borgen för att, därest i övrigt nödiga förutsättningar förefinnas, verksamheten vid densamma skall än ytterligare utvecklas och förkovras samt nya betydelsefulla rön göras. Utskottet inser ock till fullo, att nämnda utveckling med nödvändighet måste leda till behov av ökade lokalutrymmen. Efter besök vid anstalten har det inom utskottet heller icke rått mer än en mening därom, att behov av den i förevarande proposition ifrågasatta utvidgningen föreligger. Utskottet skulle därför, om nu angivna synpunkter fått vara ensamt avgörande, ansett sig böra tillstyrka den föreliggande propositionen, om än likväl, såsom departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet själv erkänt, kostnadsberäkningen till följd av nuvarande osäkra priser torde lida av en viss ofullständighet.

Utskottet har emellertid vid intagande av sin ställning till propositionen i fråga sin plikt likmätigt jämväl måst taga i betraktande det nuvarande statsfinansiella läget. Detta är enligt utskottets uppfattning för närvarande sådant, att utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka en belastning av den redan hårt ansträngda budgeten med det för år

1922 begärda beloppet av 700,000 kronor samt därjämte såsom ett bifall till propositionen skulle innebära binda riksdagen för utgifter under de därpå följande två åren med ytterligare sammanlagt 850,000 kronor.

Centralanstaltens på sätt ovan nämnts synnerliga betydelse för jordbruket och därmed indirekt för landet i dess helhet icke minst i ekonomiskt avseende gör det emellertid till en angelägenhet av stor vikt att icke anstalten på grund av bristande lokalutrymmen urstånd-sättes att fylla sin uppgift.

Departementschefen har i sådant avseende i sitt yttrande till statsrådsprotokollet framhållit, hurusom allt större svårigheter yppat sig för bedrivande av de redan nu på arbetsprogrammet uppförda undersökningar och försök. Han har härom vidare anført, att det särskilt visat sig ytterst svårt och i flera fall alldeles omöjligt att giva arbetet den omfattning och den läggning, som måste krävas av en institution, som är avsedd till det praktiska jordbrukets gagn. Lokalförhållandena hade alltmera verkat förlamande å avdelningarnas verksamhet och hinder hade framträtt, vilka under nuvarande förhållanden varit omöjliga att övervinna.

Med hänsyn till att det sålunda av allt att döma föreligger ett trängande behov av att något snarast åtgöres till förbättrande av de lokala förhållandena vid anstalten har utskottet undersökt, huruvida det vore möjligt att, utan att nu upptaga hela det föreliggande byggnadsförslaget, genom vidtagande av vissa anordningar undanröja de mest framträdande olägenheterna, och har utskottet genom intendenten vid byggnadsstyrelsen professor Lindholm låtit i sådant avseende verkställa utredning i anslutning till det i propositionen innefattade förslaget. Av denna utredning, vilken omfattar vissa kompletterande ritningar ävensom nytt kostnadsförslag, framgår, att tillgodoseendet av de oundgängligaste behoven kräver utförande av här nedan upptagna byggnadsarbeten:

Institutionsbyggnad för husdjursavdelningen.....	kronor 650,000
Försöksladugård (minskat förslag)	» 60,000
Ändringar inom gamla institutionsbyggnaden omfattande inledande av ventilationsanordningar för laboratorierna, uppsättande av trävägg samt den nödvändigaste reparation av rummen	» 20,000
Ändringar inom gamla institutionsbyggnaden för jordbruksavdelningen för beredande av bostadsrum.....	» 15,000
Yttre ledningar, vägar, planering	» 50,000

Summa kronor 795,000.

Till det av professor Lindholm sålunda uppgjorda reducerade förslaget har utskottet ansett sig böra skänka sin anslutning.

Av det beräknade beloppet 795,000 kronor torde 400,000 kronor böra anvisas för år 1922.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må på det sätt bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning, att riksdagen må till utförande å Experimentalfältet för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet av dels en ny institutionsbyggnad för husdjurs- och mejeriavdelningen och dels en försöksladugård samt för vissa ändringsarbeten i den nuvarande gamla institutionsbyggnaden och i jordbruksavdelningens nuvarande institutionsbyggnad anvisa å extra stat för år 1922 ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

Stockholm den 26 maj 1921.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norin*, *Hellström*, *Träff**, *Ingeström*, *Elisson*, *Barthelson*, *Sederholm* och *Berge* samt

från andra kammaren: herrar greve *Hamilton*, *Nilsson* i *Tånga*, *Öberg*, *Johansson* i *Uppmälby*, *Olsson* i *Broberg*, *Andersson* i *Grimbo*, *Ericsson* i *Arboga* och *Danielsson*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation:

av herrar *Norin, Träff, Berge, Johansson* i Uppmälby och *Ericsson* i Arboga, som ansett, att utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

Enligt den av departementschefen — — — — borgen för att verksamheten — — — — statsfinansiella läget. Detta är enligt utskottets uppfattning sådant, att utskottet icke ansett försvarligt tillstyrka — — — — sammanlagt 850,000 kronor. Av enahanda skäl har utskottet icke funnit sig kunna biträda ens ett under ärendets behandling inom utskottet framkommet förslag att för närvarande upptaga allenast hälften av de i Kungl. Maj:ts förslag ingående byggnadsarbeten. De på byggnadsmarknaden just nu högt uppdrivna priserna torde i detta sammanhang icke heller böra förbises.

Utskottet är emellertid förvissat att så snart sådan förändring i det statsfinansiella läget inträtt, att de skäl, som föranlett utskottet att för närvarande avstyrka förevarande proposition, icke längre kan anses vara för handen, Kungl. Maj:t skall efter förnyad allsidig utredning med hänsyn till då förhandenvarande förhållanden förelägga riksdagen förnyad framställning i ämnet.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att förevarande proposition icke må av riksdagen bifallas.